

Verslag debat 'Stuur op de metropool!' 16 december 2013, Pakhuis de Zwijger, Amsterdam

Vereniging Deltametropool in samenwerking met de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli)

Debat

Koud een half uur na zijn benoeming als voorzitter van de Vereniging Deltametropool opent Leen Verbeek het debat. De aanleiding is het Rli-advies 'Sturen op samenhang'. Dit advies over metropolitane governance raakt de raison d'être van de vereniging: metropolitane ontwikkeling. Pieter Hooimeijer (Rli) ligt het advies toe, Bart Vink (Ministerie van IenM) en Martijn van Vliet (gemeente Amsterdam) reflecteren op het advies en Jaap Modder plaatst het advies in internationaal vergelijkend perspectief. De zaal vol bestuurders, bewoners en betrokken professionals doet actief mee met de debat.

Leen Verbeek, voorzitter Vereniging Deltametropool

Centrale vraag in het advies

De aanleiding voor het Rli-advies is een vraag van de staatssecretaris voor IenM over hoe governance de internationale concurrentiekracht van deze regio kan versterken. Wat moet er veranderen in het complexe samenspel van publieke en private partijen?

Het nieuwe samenwerken

Pieter Hooimeijer schetst de noodzaak om het oude model van beleidsconcurrentie met de focus op tegenstellingen te verlaten. Zoek liever naar combinaties van belangen en werk samen aan concrete opgaven. Verlaat het model van "je gaat erover of niet", en start vanuit de vraag "wat heb ik toe te voegen?" Zo wordt duidelijk dat het Rijk systeemverantwoordelijk is en strategische doelen moet formuleren. De regio kan die doelen in gebiedsgericht maatwerk combineren met eigen belangen.

Rijk: nieuwe model goed voor alle regio's behalve voor deze

Bart Vink heeft twijfels bij het model van de raad voor deze regio en stelt voor er stap voor stap mee te oefenen. Waar Leen Verbeek stelt dat de raad de mythe van de autoriteit ontzenuwt, blijft

Vink voorstander van rijksinterventies. Hij verwijst daarbij naar woningbouwlocaties die dicht bij de luchthaven werden ontwikkeld. Het advies heeft hem overtuigd dat het saneren van gremia niet een taak is van het Rijk. Het Rijk moet inderdaad het speelveld bieden en de spelers het spel laten spelen.

Advies vliegt hoog over, waar zit de urgentie?

Het advies wordt als abstract ervaren. Het houdt op waar het voor de praktijk interessant wordt. Enerzijds geeft dit ruimte aan de regio om zelf vruchtbare coalities te smeden, anderzijds leidt het tot veel vragen. De zaal vraagt naar duiding van het schakelen tussen de vele schalen. Is een vervoersautoriteit een vierde bestuurslaag of een samenwerkingsconstruct binnen het Huis van Thorbecke? Sluit de raad Zuid-Holland nu buiten? Wie slaat de brug naar Europa? Is er dan geen urgentie om slagkracht en doorzettingsmacht te organiseren? En bij wie moet de burger nu aankloppen? Pieter Hooimeijer licht toe dat elke opgave zijn eigen afbakening kent en vaak ook meerdere schaalniveaus raakt. Dit verklaart de vele overleggremia in de regio en maakt ook duidelijk dat samenwerken onontkoombaar is. Daarbij past geen vooropgelegde hiërarchie.

v.l.n.r. Martijn van Vliet, Pieter Hooimeijer en Bart Vink

Waar is het bedrijfsleven?

Niet alleen in het advies, maar ook in de zaal wordt het bedrijfsleven gemist. Minder rijksbemoeienis betekent blijkbaar dat het bedrijfsleven afhaakt; ook een vertegenwoordiger vanuit de luchtvaartsector en Schiphol ontbreekt. De discussie in de regio gaat teveel over de tegenstelling wonen-vliegen. De focus zou juist moeten liggen op de economische ontwikkeling van de regio. Ook Martijn van Vliet is blij met de boodschap dat de regio zelf moet werken aan haar economische ontwikkeling en benadrukt de urgentie daarvoor: de regio zakt weg ten opzichte van andere Europese metropolen. Hij wijst op de vele arrangementen die al werken: de Metropolitane Regio Amsterdam (MRA), de Alderstafel, de gezamenlijk bedrijfsacquisitie en de Amsterdam Economic Board. Hij vindt het advies redelijk abstract, maar ziet aanknopingspunten voor meer daadkracht in de regio.

Internationale inspiratie

Jaap Modder probeert lijnen te trekken vanuit een vergelijking met een aantal Europese metropolitane regio's. In alle regio's zijn van onderop samenwerkingsverbanden tot stand gekomen en speelt er vervolgens een governance-discussie. Frankrijk lijkt te gaan kiezen voor krachtige gebiedsautoriteiten in de grote stedelijke regio's als Parijs en Bordeaux. De regio Kopenhagen/Malmö slaat een brug en creëert zo agglomeratievoordelen zonder institutionele aanpassingen. De les is volgens Modder dat we minder bezig moeten zijn met 'huisje, boompje, beestje' en meer met economische concurrentiekracht. Waarom wordt elders in Europa gekozen voor sterke regionale instituties, en lopen wij op kousenvoeten? Martijn van Vliet is blij met dat

laatste, want de energie die besteed wordt aan structuurdiscussies, kunnen we beter gebruiken om aan de echte problemen te werken.

Niet polariseren

Het rapport van de Rli nodigt uit tot discussie, met name in de uitwerking van de aanbevelingen. Voor Leen Verbeek staat centraal dat verdere polarisatie daarbij niet helpt. Om tot samenwerking te komen, moeten we geen belemmeringen opwerpen maar ons verdiepen in de motieven van de ander.

Discussie met de zaal